

Marek Olejnik

OKREŚLENIA DODATKOWE SZLACHTY Z SUFIKSEM *-SKI* W STAROSTWIE GRABOWIECKIM W XVI WIEKU

Przedmiotem artykułu są określenia dodatkowe szlachty, czyli określenia identyfikacyjne stojące po imieniu (lub imionach)¹ z sufiksem *-ski*.

Typy strukturalne określeń dodatkowych w starostwie grabowieckim w XVI wieku nie różniły się znacznie od podstawowych tego typu w innych regionach Polski, w tym również na pograniczu polsko-wschodniosłowiańskim. Podobne były też mechanizmy ich powstawania². Sufiks *-ski* w antroponimii polskiej odgrywał i nadal odgrywa bardzo ważną rolę. Zgodnie z danymi Katarzyny Skowronek na bazie tego sufiksu powstało

---

¹ Pojęcie określenie dodatkowe użyte było przez badaczy w monografiach antroponimicznych [E. Wolnicz-Pawłowska, *Osiemnastowieczne imiennictwo ukraińskie w dawnym województwie ruskim*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978; W. Szulowska, *Imiennictwo dawnej ziemi halickiej i lwowskiej*, Warszawa 1992; idem, *Dawna antroponimia Mazowska (XV–XVII w.)*, Olsztyn 2004; I. Mytnik, *Antroponimia Wołyń w XVI–XVIII wieku*, Warszawa 2010]. Jak pisze W. Szulowska: „Jest ono w historycznych badaniach antroponimicznych bardzo przydatne i jednoznaczne, gdyż były to elementy służące – jak dzisiejsze nazwiska – dokładniejszej identyfikacji, ale nie spełniały – poza wyjątkami – najistotniejszych cech dzisiejszych nazwisk, tj. nie były ani niezmienne, ani dziedziczne” ibidem, s. 89.

² Por. J. Bubak, *Kształtowanie się polskiego nazwiska mieszczańskiego i chłopskiego*, Kraków 1986, s. 39–41; W. Szulowska, *Dawna...*, op. cit., s. 89–92; Z. Kaleta, *Historia nazwisk polskich na tle społecznym i obyczajowym (XII–XV wiek)*, Warszawa 2007, t. 1, s. 19–38; I. Mytnik, *Antroponimia Wołyń...*, op. cit., s. 151–154; M. Kojder, *Antroponimia historyczna starostwa hrubieszowskiego w XVII–XVIII wieku*, Lublin 2014, s. 44–47; A. Sieradzki, *Poznańskie derywaty nazwiskowe XVI–XVIII wieku*, Poznań 2013; L. Dacewicz, *Historia nazwisk na kresach północno-wschodnich Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.)*, Białystok 2014.

około 30% współczesnych polskich nazwisk³. Wskazują na to badania antroponomastów zajmujących się analizą dokumentów historycznych w różnych regionach Polski. Początkowo twierdzono, że sufiks ten tworzy nazwiska szlacheckie⁴. Jednak badania powojenne tego nie potwierdziły. Tego typu antroponimy posiadają dwie zasadnicze funkcje: posesywną i lokalizującą. Ta pierwsza charakterystyczna jest dla szlachty, natomiast druga dotyczy w większości mieszczan i chłopów. Sufiks *-ski* początkowo tworzący struktury odmiejscowe z czasem pełnił funkcję modelową wśród mieszczan i chłopów⁵.

Abym przybliżyć czytelnikowi omawianą problematykę, warto przedstawić tło historyczne badanego obszaru. Pierwsze wzmianki o Grabowcu pochodzą z XIII wieku. Z racji swojego pogranicznego położenia w wyniku ścierających się wpływów ruskich, polskich i litewskich miasto przechodziło z rąk do rąk. W 1377 r. Ruś Czerwoną przyłączyła do Polski królowa Jadwiga, natomiast w 1388 r. Grabowiec został przekazany księciu mazowieckiemu Ziemowitowi IV⁶. W 1394 r. założono w mieście parafię rzymskokatolicką. Istniała już tutaj wówczas cerkiew i parafia obrządku wschodniego⁷. Wraz z wybudowaniem kościoła i odbudowaniem zamku Ziemowit założył miasto na prawie polskim⁸. W 1447 r. w Sokalu nastąpiło przeniesienie Grabowca na prawo magdeburskie⁹. W 1462 r. miasto włączono do Korony. Terytorium ziemi bełskiej przemianowanej na województwo bełskie, w skład której wchodził powiat grabowiecki, pozostało niezmienione do I rozbioru Polski¹⁰. Grabowiec nawiedzały częste pożary, którym sprzyjała drewniana zabudowa. Rozwój miasta hamowały również najazdy tatarskie. Badany obszar zamieszkiwali Polacy, Ukraińcy i Żydzi. W 1630 r. liczba mieszkańców Grabowca wynosiła 840 osób. Jak podaje Maurycy Horn, jedynie 20 z nich to byli Żydzi. Biorąc pod uwagę, że

³ K. Skowronek, *Współczesne nazwisko polskie*, Kraków 2001, s. 204.

⁴ W. Taszycki, *Polskie nazwiska osobowe*, Kraków 1924.

⁵ P. Złotkowski, *Antroponimia historyczna mieszczan i chłopów Brańska i okolic w ujęciu statycznym i dynamicznym*, Lublin 2017, s. 61.

⁶ W. Jaroszyński, *Siedem wieków Grabowca*, Lublin 1991, s. 12.

⁷ *Ibidem*, s. 13.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem* s. 15.

¹⁰ A. Janeczek, *Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego. Województwo bełskie od schyłku XIV do początku XVII wieku*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1991, s. 33.

w niedalekim Horodle mieszkało ich 10 razy więcej¹¹, należy stwierdzić, że w owym czasie nie należeli do licznej grupy etnicznej. Aktywność Żydów nasila się w XVIII wieku. Wskazują na to zapisy w Księgach grodzkich. Po unii brzeskiej w 1596 r. część prawosławnych przeszła do Kościoła greckokatolickiego. Taki stan rzeczy miał wpływ na polonizację. Jak pisze Mikołaj Roszczenko: „W wyniku unii brzeskiej Kościół prawosławny stracił swe dawne prawa i przywileje, nie był też uznawany przez króla. Unia brzeska stała się początkiem długiego okresu walk i sporów o cerkwie i cmentarze pomiędzy prawosławnymi (nazywano ich wówczas najczęściej dyzunitami) a unitami, popieranymi przez Kościół katolicki i władzę państwową na czele z królem Zygmuntem III”¹². Sytuacja prawosławnych uległa poprawie po objęciu tronu przez Władysława IV, który uznał istnienie hierarchii prawosławnej w Rzeczypospolitej¹³. W związku z tym było zróżnicowane etnicznie i wyznaniowe. Skutkowało to wykształceniem się specyficznej wspólnoty wyznaniowej, która na przestrzeni wieków ulegała zmianie. Miasto miało charakter rzemieślniczo-rolniczy. Handlem zajmowali się przeważnie Żydzi. Działy tu dwa cechy: ślusarski i szewski¹⁴. W lecie 1772 r. do powiatu grabowieckiego wkroczyły wojska austriackie, w związku z tym zmienił się podział administracyjny, miasto zaś utraciło status powiatowego. W XIX wieku Grabowiec tracił na znaczeniu, wybuchały liczne pożary, zmniejszała się liczba mieszkańców, duży wpływ na słabą kondycję miasta miało przejście w ręce prywatne. Skutkowało to tym, że Komitet Urządzący w Królestwie w 1869 r. zamienił miasto na osadę.

Starostwo grabowieckie położone było na pograniczu polsko-ruskim, gdzie obok siebie znajdowała się ludność polsko- i ukraińskojęzyczna. Warunki takie sprzyjały powstaniu bilingwizmu¹⁵. Duży wpływ na kształto-

---

¹¹ M. Horn, *Zaludnienie województwa belskiego w 1630 r.*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 1959, t. XXI, s. 67–97, s. 92.

¹² M. Roszczenko, *Kleszczele*, Bielsk Podlaski–Kleszczele 2002, s. 63.

¹³ Ibidem s. 64.

¹⁴ J. Górak, *Miasta i miasteczka Zamojszczyzny*, Zamość 1990, s. 42.

¹⁵ Wskazują na to badania nad toponimią badanego terenu przeprowadzone przez Barbarę Czopek. Zob. B. Czopek, *Nazwy miejscowe dawnej ziemi chełmskiej i belskiej (w granicach dzisiejszego państwa polskiego)*, Wrocław–Kraków–Gdańsk–Łódź 1988; F. Czyżewski, *Bilingwizm na obszarze wschodniej Lubelszczyzny. Stan historyczny i współczesny*, „Polszczyzna północno-wschodnia” 1999, nr 2, s. 41–60.

wanie się bilingwizmu miało utworzenie chełmskiej diecezji unickiej. Na wiek XVII i XVIII przypada polonizacja mieszczan z Dubienki, Horodła, Łaszczowa, Tyszowców (województwo bełskie)¹⁶. Na polonizowanie się mieszkańców starostwa grabowieckiego wskazuje analiza tekstów grabowieckich z lat 1566–1569 dokonana przez Władysława Kuraszkiewicza¹⁷.

Baza źródłowa wykorzystana w niniejszym artykule obejmuje księgi grodzkie grabowieckie z XVI stulecia. Są one bardzo dobrym materiałem do badania określić dodatkowych wszystkich warstw społecznych, jednak należy podkreślić, że większość zapisów dotyczy warstwy uprzywilejowanej. Dotyczą spraw spornych i transakcji majątkowych. Księgi znajdujące się w kręgu moich zainteresowań nie były dotychczas obiektem badań onomastów. Zachowały się w stanie na ogół dobrym, jednak analizę utrudnia nieprecyzyjna pisownia badanych antroponimów. Z podobnymi problemami spotykali się również inni badacze¹⁸. Do tych problemów można zaliczyć niekonsekwencje w stosowaniu znaków interpunkcyjnych oraz zapisów wielką literą. Stosowano również różne litery na oznaczenie tej samej głoski: np.:

– c // k: Comorowskÿ // Komorowski; – h // ch: Podhoreczki // Podchoreczki; – c // cz: Olesniki // Olesnÿczkÿ; – i // y: Horissowski // Horysowski; – i // ÿ: Saporowski // Saporowskÿ; – s // ss: Rusian // Russian; – s // s3: Zamoÿskÿ // Zamoyszkÿ; – t // th: Witkowski // Vithkowskÿ; – v // w: Witkowski // Vithkowskÿ; – z // 3: Zukowskÿ // 3ukowski.

Dokumenty zapisywano po łacinie, wyjątkowo w języku polskim. Wszystkie materiały są zdeponowane w Lubelskim Archiwum Państwowym.

Nazwy miejscowe, które są podstawą syntetycznych OD, zostały potwierdzone w SEM oraz SG. Poniżej została podana egzemplifikacja źródeł

¹⁶ J. Kość, *Z historii polsko-ukraińskich związków językowych we wschodniej Lubelszczyźnie*, [w:] *Między Wschodem a Zachodem*, cz. 4, *Zjawiska językowe na pograniczu polsko-ruskim*, J. Bartmiński, M. Łesiov (red.), Lublin 1992, s. 101–110, s. 105.

¹⁷ W. Kuraszkiewicz, *Z przeszłości narzecza zamojskiego*, „Pamiętnik Lubelski” 1938, t. 3, s. 201–246.

¹⁸ W. Szulowska, *Imiennictwo...*, op. cit., s. 11; Por. E. Wolnicz-Pawłowska, *Antroponimia lemkońska na tle polskim i słowackim XVI–XIX wiek*, Warszawa 1993, s. 10–12; L. Citko, *Nazewnictwo osobowe północnego Podlasia w XVI w.*, Białystok 2001, s. 18–19; M. Kojder, *Antroponimia historyczna...*, op. cit., s. 21.

łowa (wielkimi literami OD uwspółcześnione, następnie zapis w wersji oryginalnej oraz źródło i numer karty, dodano także nazwę miejscowości, od której OD zostało urobione) ilustrująca analizowane typy OD.

OD z sufiksem *-ski* (i jego wariantami):

BIERNASZOWSKI: Nobily Jacobi *Biernasowski* 1583 KGW161 356, Nobilis Jacobus *Biernaszowski* actor 1589 KZG23 14, Gnosus Jacobus *Biernaszowski* 1597 KZG9 376 od n. m. Biernaszowice, SEM. BIERNATOWSKI: Nobilis Nicolai *Biernathowski* 1569 KZG4 589 od n. m. Biernatów, SG. BŁĘDOWSKI: Nobilem Stanislaum *Blendowski* 1585 KGW161 959 od n. m. Błędowo, SG. BRANICKI: Gnosi Pauli *Braniczki* actor 1595 KZG24 33 od n. m. Branica, SEM, SG. BRODOWSKI: Nobilis Nicolaus *Brodowski* 1589 KGW162 585 od n. m. Brody, SG. BRONIOWSKI: Gnosi Samsonis *Broniowski* 1595 KZG24 39 od n. m. Bronowice, SG. BRZOZOWSKI: Generosus Christophorus *Brzozowski* 1586 KGW162 13 od n. m. Brzozów, SG. BUCZYŃSKI: Nobilis Adamus *Buczynski* 1586 KGW162 210 od n. m. Buczyn, SG. BUSZKOWSKI: Nobilis Albertus *Buszkowski* actor 1599 KZG24 1011 od n. m. Buszków, SG. CHACZYŃSKI: Nobilis Joannes *Chaczynski* 1586 KZG22 709 od n. m. Haczyska, SG. CHRZANOWSKI: Nobilis Stanislaus *Chrzanowski* 1590 KGW162 1087 od n. m. Chrzanów, SG. CIECISZOWSKI: gerosi. Joannis *Czeczyszowski* actor 1541 KZG1 88; Gnosus Petrus *Cziczyszowski* capt. grabowiens. 1586 KGW162 172; Laboriosus Paulus de villa Czermno subditus Gnosi Pauli *Cziczyszowski* 1594 KZG9 185; Generosi Elio *Cziczyszowski* 1596 KZG24 327; od n. m. CIENSKI: Nobilis Joannes *Czienski* 1598 KZG9 488 od n. m. Cienia Wielka, SEM. CZAJKOWSKI: Nobilis Stanislaus *Czajkowski* 1590 KGW162 837 od n. m. Czajkowice, SG. CZARNOŁOSKI: Nobilis Mathias *Czarnoloski* 1586 KGW162 187 Nobilis Nicolaus *Czarnoloski* 1590 KGW162 855 od n. m. Czarnołozy, SG. CZASŁAWASKI: Nobilis Simon *Czastawski* 1589 KGW162 467 od n. m. Czasławice, SG. CZESŁAWSKI: Nobilis Polonia Masłowska Consors Nobilis Joannis *Czestawski* 1599 KZG24 913 od n. m. Czesławice, SG. CZYŻOWSKI: Gnosum Stanislaum *Czyrżowski* 1590 KGW162 1013 od n. m. Czyżów, SG. DANILECKI: Nobilis Christophorus *Danilecki* actor 1586 KGW161 1389; Nobilem Adamum *Danilecki* 1541 KZG1 86 od n. m. Daniłów, SG. DENISOWSKI: Nobilis Petrus *Denisowski* 1595 KZG24 33 od n. m. Denisów, SG. DŁUSKI: Nobilis Bartholomeus *Dłuski* actor 1599 KZG24 975 od n. m. Długie, SEM, SG. DOBROSZOWSKI: Nobilis Georgius *Dobroszowski* actor 1588 KGW162 425 od n. m. Dobroszyce, SG. DRAMIŃSKI: Nobilis Albertus *Draminski* 1583 KGW161 452; Nobilis Alberti *Draminski* 1586 KGW161 1387 od n. m. Dramino, SG. DROHICZAŃSKI: Generosi Martini *Drohiczanski* Actor 1590 KZG23 81 od n. m. Drohiczany, SG. GDESZYŃSKI: Nobilis Nicolaÿ *Gdeszynski* 1578

KZG21 592; Gnosos Caspar Malchor Gdeszjnscki 1581 KZG22 26; Gnosum Christophorum *Gdeszjnský* 1586 KGW162 190 od n. m. Gdeszyn, SG. GLISZCZYŃSKI: Gnosi Joannis *Gliscjnský* 1594 KZG23 1313 od n. m. Gliszcz, SG. GODZISZOWSKI: Nobilis Christophorus *Godziszowský* 1598 KZG9 484 od n. m. Godziszów, SG. GORZKOWSKI: Nobilem Paulum *Gorzkowski* 1583 KGW161 558 od n. m. Gorzków, SG. GRABOWSKI: Gnosus Laurentius *Grabowský* Notarius 1598 KZG9 478 od n. m. Grabów, SG. GROCHOWSKI: Nobilis Raphael *Grochowski* 1585 KGW161 992 od n. m. Grochowo, SG. GWIAZDOWSKI: Nobilis Marcus *Gwiazdowski* Philipowic 1586 KGW162 167 od n. m. Gwiazdowo, SEM. HORYSZOWSKI: Gnosus ... Adamo Horissowski 1570 KZG4 722; Gnosi Blasý *Horyszowski* 1590 KGW162 709 od n. m. Horyszów, SG. HRODOŁOWSKI: Generosus Jacobus *Hrodýlowský* 1598 KZG9 535; Nobilis Nikodemus *Hrodilowský* 1578 KZG21 449 od n. m. Horodyłowicze (n. m. niepotwierdzona w słownikach). IŁOWIECKI: Nobilem Laurentium *Iłowjeczský* 1541 KZG1 80; bilis Stanislaus *Iłowieczki* 1583 KGW161 558 od n. m. Iłowiec, SG. JAHODYŃSKI: Gnosus Caspar *Jahodýnský* 1590 KZG9 66 od n. m. Jahodyn, SG. JARZĄBKOWSKI: Nobilis Nicolaus *Jarząbkowski* actor 1593 KGW162 1558 od n. m. Jarząbkowo, SG. JASTRZĘBSKI: nobilý Joann. Jastrzębský 1591 KGW162 1196 od n. m. Jastrzębka, SG. JELOWSKI: Nobilis Martinus *Jelowski* 1585 KGW161 1191 od n. m. Jelowice, SEM. KACZKOWSKI: Nobilis Stanislaus *Kaczkowski* actor 1592 KGW162 1369 od n. m. Kaczków, SG. KARPIŃSKI: Gnosus Laurentius *Karpinski* Actor 1593 KGW162 1537 od n. m. Karpin, SG. KARWOWSKI: Nobilis Albertus *Karwowsky* procurator 1591 KGW162 1280 od n. m. Karwowo, SEM. KASPERSKI: Nobilis Paulus *Casperský* 1593 KZG9 161 od n. m. Kasprów, SEM. KAWECKI: Nobilis Kasper *Kaweczki* 1569 KZG4 611 od n. m. Kawki, SG. KIERZYŃSKI: Nbl. Nicolaus *Kierzjnský* Actor 1593 KZG23 979 od n. m. Kierzki, SG. KŁOSOWSKI: Nobilis Bartolomeus *Kłossowski* 1590 KGW162 896 od n. m. Kłosów, SG. KOLANOWSKI: Generosa Anna relicta consors olim Generosi Joannis *Kolanowski* Actrix 1599 KZG24 1075 od n. m. Kolanów, SEM. KOMOROWSKI: Nobilem Jacobum *Comorowský* 1541 KZG1 87; Gnosus ... Casparo Komorowski 1570 KZG4 722 150; Laboriosus Olyssko de Ksirjostany Subditus Nobilis Valentini *Komorowský* 1575 KZG21 86; Nobilý Georgý *Komorowský* 1590 KZG9 150; Nbl Nicolai Komorowski Baltazarowicz 1590 KGW162 919; Nobilis Andr. Komorowski 1594 KZG23 1489; Nobilis Nicolai Komorowský 1595 KZG24 40 od n. m. Komorów, SEM, SG. KONIUSKI: N. Stanislai *Koniuski* 1585 KGW161 986 od n. m. Koniuchy, SG. KORYCKI: Gnosi Stanislai *Koriczki* notarij Belžen. 1591 KGW162 1262 od n. m. Koryce, SG. KOWALOWSKI: Nobilis Ludovicus *Kowalowski* 1589 KGW162 522 od n. m. Kowalówka, SG. KOZUBSKI: Nobilis Stanislaus *Kozubski* 1585 KGW161 1171 od n. m. Kozuby, SG. KRASUSKI: Nobilis Stanislai *Krasuski* 1594 KZG23 1461 od n. m. Krasusza Zembry,

SEM. KRUPSKI: Gnoso Hieronimo *Krupski* 1583 KZG22 606 od n. m. Krupce, SEM. KUCZOWSKI: Nobilis Sebastiani *Kuczowski* 1599 KZG9 953 od n. m. Kucze, SEM. KUSZYCKI: Nobilis Melchior *Kuszycki* 1590 KZG23 81 od n. m. Koszyce, SG. LASKOWSKI: Gnosi Gaspari *Laskowski* 1584 KGW161 939 od n. m. Lasków, SG. LIPKOWSKI: Nobilis Abrahami *Lipkowski* 1578 KZG21 787 od n. m. Lipków, SG. LIPSKI: Nobili Swetosław *Lipski* 1571 KZG1 234; Gnosi Świętosłai *Lipski* Tribuni Hrodlen. 1599 KZG9 795; Nobilibus Świętosłao *Lipski* Tribuno Hrodlen 1599 KZG24 977 od n. m. Lipa, SG. LITWINOWSKI: Gnusus Albertus *Lithwinowski* 1598 KZG9 436 od n. m. Litwinów, SEM. ŁABĘCKI: Nobilis Martinus *Labenczki* 1590 KGW162 992 od n. m. Łabędź, SEM. ŁAPCZYŃSKI: gnosa margaretha de Dzierżna consors Gnosi Valentini *Lapczyński* actrix 1590 KGW162 918 od n. m. Łapczyn, SG. ŁASZCZOWSKI: Nobili Paulo *Laszcowski* 1597 KZG9 253 od n. m. Łaszczów, SG. ŁOZIŃSKI: Nobilis Joannes *Łozinski* 1590 KGW162 855 od n. m. Łozina, SEM. ŁYSAKOWSKI: Gnusus Nicolaus *Lisakowski* Castello Lubaczwin. ... 1570 KZG4 722 od n. m. Łysaków, SEM. MAGNUSZOWSKI: Generosus Joannes *Magnuszowski* arendator oppidi Skjirbiesow actor 1541 KZG1 80 od n. m. Magnuszew, SG. MARCINOWSKI: Gnusus Petrus *Marczinowski* actor 1541 KZG1 86 od n. m. Marcinów, SG. MASZOWSKI: Nobilis Petrus *Maszowski* actor 1585 KGW161 1259 od n. m. Maszów, SEM, SG. MIKOŁAJOWSKI: Nobilis Wenceslaus *Mikołajowski* 1588 KGW162 279 od n. m. Mikołajów, SEM, SG. MIŁOCKI: Nobilis Jacobus *Miłoczi* 1589 KGW162 581 od n. m. Miłowanie, SEM. MISIOWSKI: Gnusus Jacobus *Misiowski* 1599 KZG9 1051 od n. m. Misiów, SG. MODRYŃSKI: Gnusus ... Stanislaus *Modrynski* ... 1570 KZG4 722 od n. m. Modryń, SEM. MRUCZYŃSKI: Generoso Alberto *Mruczynski* 1591 KGW162 1203 od n. m. Mruczyn, SG. NOSKOWSKI: Generosi Andrea *Noskowski* 1596 KZG24 351 od n. m. Noski, Nosków, SG. OLEŚNICKI: Gnosi Jarosłai *Olesnycki* 1598 KZG24 824 od n. m. Oleśniki, SG. ORCHOWSKI: vice Captus Nobili Alberto *Orchowski* 1591 KGW162 1177 od n. m. Orchów, SG. ORYSZOWSKI: N. Stanislai Orzyszowski 1585 KGW161 1208 od n. m. Horyszów, SG, odms., zob. Horyszowski. PAŁUCKI: Generosus Stanislaus *Pałuczki* 1597 KZG9 292 od n. m. Pałuki, SG. PLISKOWSKI: Nobilis Joannes *Pliskowski* 1589 KGW162 667 od n. m. Plisków, SG. PODHORECKI: Nobili Nicolao *Podhorecki* 1571 KZG1 297; Sebastiano Vinarski et Bartolomeo *Podhorecki* Camerarij actorum 1590 KZG9 79; Gnusus Andreas *Podhorecki* actor 1599 KZG24 1019 od n. m. Podhorce, SG. POMIANOWSKI: Nobilis Ambrosius *Pomianowski* 1586 KZG22 787 od n. m. Pomianów, SG. RADOMSKI: Nobilis Paulus *Radomski* 1570 KZG4 709 od n. m. Radom, SEM, SG. RADZANOWSKI: Gnosi Nicolai *Radzanowski* 1590 KGW162 861 od n. m. Radzanów, SEM, SG. RAKOWSKI: Nobilis Petrus *Rakowski* actor 1592 KGW162 1468 od n. m. Raków, SEM, SG. ROGOWSKI: Nobilis Bartholomeus *Rogowski* actor 1541 KZG1 86 od n.

m. Rogów, SEM, SG. ROMANOWSKI: Nobilis Nicolaus *Romanowski* 1553 KZG1 312 od n. m. Romanów, SEM, SG. RUCKI: Nobilem Stanislaum *Ruczki* 1591 KGW162 1184 od n. m. Ruda, SEM, SG. RYBSKI: Gnosa Catherina filia oli gnosi Valentini *Rybski* 1591 KZG23 386 od n. m. Rybie, SG. SADURSKI: Nobilem Joannem *Sadurski* 1597 KZG24 693 od n. m. Szadurki, SG. SAPAROWSKI: Gnosus Gasparus *Saparowski* 1588 KGW162 396; Gnosus Jacobus *Saparowski* actor 1590 KGW162 745; Generosus Paulus *Saparowský* 1598 KZG9 521 od n. m. Saporowce, SEM. SIEDLISKI: gnosi Thimotai *Syedliský* 1578 KZG21 653 od n. m. Siedliska, SG. SIEMIENSKI: Magnificus Joannem *Siemienský* 1590 KGW162 901 od n. m. Siemionów, SG. SITANŃSKI: Gnosus Jacobus *Szítanski* actor 1586 KGW161 1329; Generosus Nicolaus *Sitanský* 1598 KZG9 540 od n. m. Sitaniec, SG. SKOMOROWSKI: Nobls. Joannes *Skomorowský* actor; Nobilem Albertum *Skomorowský* 1541 KZG1 79; Nobilis Stanislai *Skomorowski* 1598 KZG24 788 od n. m. Skomorochy, SG. SŁONCZEWSKI: Nobilis Caterina Slonczowska et Andreas *Slonczowski* 1570 KZG4 690 od n. m. Słonkowo, SEM, SG. SŁOTWIŃSKI: Valeriana *Słotwinskięgo* 1590 KGW162 939 od n. m. Słotwiny, SEM, SG. SMARZEWSKI: Gnosus Matias *Smarzewski* 1590 KGW162 764 od n. m. Smarzewo, SG. SMARZOWSKI: Nobilis Mathiae *Smarzowski* 1599 KZG9 1097 zob. SMARZEWSKI. SNOPKOWSKI: Generosus Jacobus *Snopkowski* Tribunus Chelmen. 1598 KZG9 474 od n. m. Snopków, SEM, SG. SOSNKOWSKI: Nobilis Gaspar *Sosnkowski* actor 1585 KGW161 957 od n. m. Sosnkowo, SEM, SG. STABROWSKI: Nobls. Georgios *Stabrowský* 1541 KZG1 77; Generosus Petrus *Stabrowski* 1583 KGW161 582 od n. m. Stabrów, SG. Gnosi. Petri *Stabrowski* 1585 KGW161 1152, od n. m. Stabrów, SG. STACHURSKI: Gnosus Maximilianus *Stachurský* 1598 KZG9 522 od n. m. Stachura, SG. ŚWIDNICKI: Gnosus Procopius *Swidniczký* 1593 KZG9 162 od n. m. Świdniki, SG. SZCZEBRZESKI: Andreas *Szczbrzeský* Actor 1599 KZG9 1026 od n. m. Szczębrzeszyn, SG. SZCZEPANOWSKI: Nobilis Joannes *Szczepanowski* 1583 KGW161 407 od n. m. Szczepanowice, SG, SEM. SZYSTOWSKI: Nobls. Nicolaus *Sisthowský* actor 1541 KZG1 87; Nobilis Ambroży *Sisthowski* Actor 1586 KZG22 712; Gnos. Stanislaus *Szistowski* et Helizabet Sobolowna de Moniatycze 1585 KGW161 953; Nobilis Albertus *Sistowski* 1586 KGW162 150; Nobilis Gallus *Szýstowski* actor 1586 KGW161 1390; Gnosus Martinus *Sistowski* 1591 KGW162 1178 od n. m. Szystowice, SG. ŚWIDNICKI: Nobilis Ambrosius *Swidniczký* actor 1541 KZG1 88; Nobilis Joanes *Swidniczki* actor 1585 KGW161 1283 od n. m. Świdniki, SG. TABĘDZKI: Nobilis Martinus *Tabenczki* 1590 KGW162 939 od n. m. Tabędz, SEM. TRLEŃSKI: Gnosa Catherina Trlenska relicta olim Gnosi Bernardy *Trlenský* 1581 KZG22 23 od n. m. Trląg, SG. TURKOWIECKI: Gnosi Valenti *Thurkowiczký* 1593 KZG23 1157 od n. m. Turkowice, SG. UDRYCKI: Gnosus Nicolaus *Udriczki* actor 1586 KGW162 153 od n. m. Udrycze, SG. WANIEWSKI:

Nobilis Nicolaus *Waniowski* actor 1590 KZG23 208 od n. m. Waniowice, SEM, SG. WILCZOPOLSKI: Nobili Joannes *Wilczopolski* actor 1586 KGW162 158 od n. m. Wilczopole, SG. WINIARSKI: Nobilis Sebastianus *Winiarski* actor 1586 KGW161 1362 od n. m. Winiary, SG. WITKOWSKI: Nobili Alberto *Witkowski* 1541 KZG1 77; Gnosus Gallus *Witkowski* 1598 KZG9 386 od n. m. Witków, SEM, SG. WNOROWSKI: Nobilem Stanislaum *Wnorowski* 1598 KZG9 478 od n. m. Wnorów, SG. WOŁKOWYJSKI: Nobilis Joannes *Wolkowjyski* 1583 KGW161 335 od n. m. Wołkowyje, SG. WOŻUCZYŃSKI: Gnosus Jacobus *Wożuczynski* 1592 KGW162 1490 od n. m. Wożuczyn, SEM, SG. ZABIESLKI: Nobilis Adam *Zabielski* 1584 KGW161 780 od n. m. Zabiele, SEM, SG. ZAKRZOWSKI: Nobilis Andreas *Zakrzowski* 1590 KGW162 907; Nobilem Blasium *Zakrzowski* 1599 KZG9 551 od n. m. Zakrzów, SG. ZAMOJSKI: Paulus *Zamojski* actor 1585 KGW161 1307 od n. m. Zamoście, SEM, SG. ZWIARTOWSKI: Nobilis Albertus *Zwiartowski* 1590 KGW162 812 od n. m. Zwiartów, SG. ŻEBROWSKI: Nobilis Joannis *Zebrowski* 1541 KZG1 139 od n. m. Żebrów, SG. ŻMUDZKI: Generosus Andreas *Zmudzki* 1598 KZG9 507 od n. m. Żmudź, SG. ŻÓŁTOWSKI: Nobilis Jacobus *Zoltowski* actor 1591 KGW162 1183 od n. m. Żółtowo, SEM. ŻUKOWSKI: Chrophero. *Zukowski* 1599 KZG24 883 od n. m. Żuków, SEM, SG. ŻULINSKI: Zbożny *Zulinski* 1599 KZG24 883 od n. m. Żulin, SEM, SG.

OD analityczne

Obok OD syntetycznych pojawiają się formacje, w których odmiejscowa nazwa syntetyczna znajduje się obok określenia analitycznego utworzonego bądź to od tej samej podstawy, bądź od innej z przyimkiem *de* lub *in*:

BORKOWSKI: Gnosi Petri Josephi de Borkowice *Borkowski* 1599 KZG9 1159. BRZESKI: Nicolaus *Brzeski* de Brzeszcze 1583 KGW161 421 od n. m. Brzeszcze, SG. CHOMECKI: Nobilis Nicolaus *Chomeczki* ... bonor. Villa chomeciska 1571 KZG1 253 od n. m. Chomęciska, SG. GORYSZOWSKI: Nobilis Johannes *Goryszowski* in Orzyszow 1585 KGW161 952; Nobilis Stanislai *Goryszowski* de russki Goriszow 1585 KGW161 983 od n. m. Horyszów, SG. HORODYŁOWSKI: Gnoso Jacobo *Hrodilowski* de Horodilowice actor 1595 KZG24 106 od n. m. Horodyłowice (n. m. nie odnotowano w SEM i SG). HORYSZOWSKI: Nobilis Gallus *Horiszowski* de Ruszký Horýszow 1586 KZG22 828 por. Goryszowski. HRODOŁOWSKI: Nobilis Nicolaus *Hrodolowski* de Hrodolowicze 1585 KGW161 1297 od n. m. *Hrodolowicze* (nie odnotowano w SEM i SG). IŁOWIECKI: Nobili Laurentio *Jłowieczki* in Jłowiec3 1590 KGW162 770 od n. m. Iłowiec, SEM, SG. KOMOROWSKI: Nobilem Ambrosium *Komorowski* de Komorow 1590 KGW162 918

od n. m. Komorów, SG. KONIŃSKI: Nobilis Stanislaus *Konyński* de Koniuchy 1541 KZG1 148 od n. m. Koniuchy, SG. KROBONOWSKI: Nobilis Tomas *Krobonowski* in Krobonosza 1586 KZG22 833 od n. m. Krobonosza, SG. MOJ-SŁAWSKI: Nobili Laurentio *Mojsławski* in Mojsławicze 1591 KGW162 1193 od n. m. Mojsławice, SG. OLBIECKI: Gnosus Joan Olbieczky de Olbiecin et in Wolkowye 1599 KZG9 590 od n. m. Olbiecin, SG. OLEŚNICKI: Gnosus Jaroslaus *Olesniczy* de Olesniki 1592 KGW162 1368; Generosus Jarolslaus *Olesnicki* de Olesniki in Labunie 1599 KZG24 909 od n. m. Oleśniki, SG. ORYSZOWSKI: Gnosus Stanislaus *Oryszowski* de Ruski Horiszow 1598 KZG9 387 por. Goryszowski. PRZECISZOWSKI: Gnosus Sigismundus *Przeciszowski* de Perzcziszow 1598 KZG9 458 od n. m. Przeciszów, SG. SUCHORABSKI: Generosum Florianum *Suchorabski* de Suchoraby 1599 KZG9 720 od n. m. Suchoraba, SEM, SG. TRZESZCZAŃSKI: Nobilem Antonium *Trzeszczanski* in Trzeszczany 1583 KGW161 625 od n. m. Trzeszczany, SG. WIERZBKOWSKI: Nbls. Stanislaus *Wyrzbkowski* de Wyrzbkowycze 1570 KZG4 686 od n. m. Wierzbkowiec, SG. ZAMOJSKI: Jan *Zamojski* z Zamoscia Canclerz y Hetman Coronny Belski 1586 KGW162 34; Illustris et Magcus Joan *Zamoiski* de Zamoscie 1599 KZG24 1042, od n. m. Zamoście, SEM, SG. ZANIOWSKI: Nobilem Petrum *Zaniowski* in Zaniowicze 1578 KZG21 628 od n. m. Zaniewicze, SG. ZAPORSKI: Nblis Stanislaus *Zaporski* de Zaporze 1569 KZG4 648 od n. m. Zaporze, SG. ŻULIŃSKI: Nobilis Martinus *Zulinski* in Zulin 1593 KZG23 1021, od n. m. Żulin, SEM, SG.

Formacje analityczne wskazują na miejscowość, skąd dany szlachcic pochodził lub jakiej wsi był właścicielem.

Innym typem określeń odmiejscowych są nazwy syntetyczne urobione od innej podstawy niż nazwa miejscowa w postaci wyrażenia przyimkowego *de* + nazwa miejscowa lub *in* + nazwa miejscowa. Zdarza się, że w deskrypcjach tego typu pojawiają się dwie nazwy miejscowe o innej podstawie niż samo OD, które wskazują na posiadany lub dzierżawiony majątek. Do tego typu OD należą:

BIERNASZEWSKI: Nobules Jacobus *Biernaszowski* in Zawalow 1583 KGW161 360 od n. m. Biernaszowice SEM. BRANICKI: Gnosus Paulus *Braniczki* in Młodatycze 1591 KGW162 1312 od n. m. Branica, SG. DANIELECKI: Nobilem Luren. *Danieleczy* in danczpole 1593 KZG23 1091 od n. m. Danielów, SG. DĄBROWSKI: Gnosus Jacobus *Dąbrowski* in zawadow 1590 KGW162 911 od n. m. Dąbrowa, SG. DUBANIEWSKI: Nobilis Sebasthiano *Dubaniowski* de villa Dzierżana 1578 KZG21 423 od n. m. Dubanowice, SG.; Gnosius Raphael Sczibor *Dubaniowski* in villa Dzierżana Venator 1583 KZG22 546 od n. m. Dubanowice,

SG. JAHODYŃSKI: Gnosus Gasparus *Jahodinski* de Mathcze et Chyśzowicze 1599 KZG9 1108 od n. m. Jahodyn, SG. LEŚNIEWOLSKI: Gnosus Procopio de Obory *Lesniowolski* 1599 KZG9 1022 od n. m. Lesznowola, SG. ŁAPCZYŃSKI: Nobilis Walentinus *Łapczyński* de Grodek 1599 KZG9 1118 od n. m. Łapczyn, SG. ŁODZIŃSKI: Generosus Christophorus *Lodzinski* de Radwanowicze 1599 KZG9 719 od n. m. Łodzina SEM. MAKOWIECKI: Generosus Joannes *Makowiecki* in Czernihow 1599 KZG9 956 od n. m. Makowiec, SG, SEM. PIASECKI: Nobilis Tomasz *Piasecki* de Skierbieszow 1583 KGW161 613 od n. m. Piaski, SG. POGROSZOWSKI: Gnosus Georgius *Pogroszowski* in Żawalow 1590 KZG9 72 od n. m. Pogroszewo, SEM, SG. RACHAŃSKI: Generosus Procopius Troian de Orłow *Rachanski* 1598 KZG9 471 od n. m. Rachanie, SEM, SG. RADUŃSKI: Nobilis Lucas *Radunski* in Szystowicze 1583 KZG22 612 od n. m. Radunin, SG. SARNICKI: Gnosi Marcellini *Sarniczki* in Tuczępy 1594 KZG23 1497 od n. m. Sarnki Dolne Górne i Średnie, SEM, SG. SOBIESKI: Magnificus Marcus *Sobieski* de Pielaskowicze 1598 KZG9 533 od n. m. Sobieszyn, SEM, SG. STABROWSKI: Gnosi Joannis *Stabrowski* in Zaborze 1598 KZG24 865 od n. m. Stabrów, SG. TARZYMIERSKI: Nobili Jacobi *Trzymierski* in Zamoszczie 1599 KZG9 1065 od n. m. Tarzymiechy, SG. TOPORNICKI: Gnos. Mathias *Toporniczki* in Chmielek 1592 KGW162 1473 od n. m. Topory, SG. UDRYCKI: Gnosus Nicolaus *Udrzyczki* in Hostynne 1591 KGW162 1300 od n. m. Udrycze, SG. WIELOPOLSKI: Generosus Arcadius *Wielopolski* in Łasczow 1599 KZG9 1113 od n. m. Wielopole, SEM, SG. WITWIŃSKI: Nobilis Mathias *Witwinski* in Siedliscze 1581 KZG22 24 od n. m. Witwiniec, SEM, SG. WOŁKOWYJSKI: Nobilis Johannes *Wotkowijski* in Grodek actor 1583 KGW161 625 od n. m. Wołkowyje, SG. ZAKRZOWSKI: Nobilis Antonius *Zakrzowski* in Szystowice 1591 KZG23 574 od n. m. Zakrzów, SG. ZAMOJSKI: Generosus Paulus *Zamojski* de Niewirkow 1590 KZG9 62 od n. m. Zamoście, SEM, SG. ŻMUDZKI: Nobilem Joannem *Zmudzki* in Swidniki 1595 KZG24 41 od n. m. Żmudź, SG. ŻUKOWSKI: Gnosus Christophorus *Zukowski* in Tuczapu et Wola Tuczapska 1590 KGW162 1013 od n. m. Żuków, SEM, SG. ŻUKOWSKI: Nobilem Joannem *Zukowski* in volia Josinska 1591 KGW162 1247 od n. m. Żuków, SEM, SG. ŻULIŃSKI: Gnosi Joannis *Zulinski* in villa Żawalow 1597 KZG24 370 od n. m. Żulin, SEM, SG.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, że większość OD z sufiksem *-ski* została urobiona od nazw miejscowych¹⁹. Dla trzech antroponimów nie udało się ustalić nazwy miejscowej, od której zostały

---

¹⁹ Baza materiałowa zapewne powiększy się, ponieważ kwerenda archiwalna jest kontynuowana.

utworzone, należą do nich: DUNKOWSKI: Gnosi Stanisłai Dunkowski Actor 1571 KZG1 233. KUBICKI: Gnosus Stanislaus *Kubiczki* 1590 KGW162 842. LIMINOWSKI: Nobillis Joannes *Liminowszki* de Laczki Orÿs3ow 1585 KGW161 1037. Dwa pierwsze prawdopodobnie zostały urobione od imion pochodnych *Dunko* : *Donat* oraz *Kuba* : *Jakub*, natomiast trzeci antroponim pozostaje dla autora nazwą niejasną.

W XVI wieku sufiks *-ski* służył przede wszystkim do tworzenia OD szlachty. Nazwy miejscowe, będące podstawą określeń dodatkowych, najczęściej znajdują się na terenie starostwa grabowieckiego i na obszarach przyległych, np.: *Gdeszyn, Horyszów, Iłowiec, Koniuchy, Oleśniki, Podhorce, Stabrów, Szczebreszyn, Świdniki, Tarzymiechy, Trzeszczany, Udrycze, Werbkowice* itd. Z dużą dozą prawdopodobieństwa można przyjąć, że była to szlachta związana z badanym obszarem. Wyjątkowo brane są pod uwagę nazwy spoza najbliższego otoczenia, przede wszystkim z Mazowsza. Ma to uzasadnienie, ponieważ po lokowaniu miasta na prawie magdeburskim w 1447 r. do Grabowca napływali nowi osadnicy, w większości z Mazowsza i stamtąd również pochodziły rody szlacheckie²⁰.

Analizowany materiał pokazuje, że warstwa uprzywilejowana była identyfikowana przede wszystkim przez formuły dwukomponentowe, tj. imię + OD (w analizowanych przypadkach nazwa odmiejscowa na *-ski*). Natomiast formy analityczne stosowane w nazewnictwie szlachty wydają się dodatkiem, który miał za zadanie dyferencjować poszczególne jednostki w rozradzających się rodach szlacheckich. W przedstawionym materiale wyrażenia przyimkowe występują obok określeń syntetycznych. Nie była to grupa marginalna. Jak dowodzą badacze, wyrażenia przyimkowe mogły stać bezpośrednio po imieniu, zastępując formę syntetyczną²¹.

Na podstawie wyników analizy szerszego spektrum materiału dotyczącego szlachty grabowieckiej zauważalna jest zbieżność z wynikami badań antroponomastów zajmujących się studiami m.in. nad antroponomią szlachecką pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego, mianowicie począwszy od XVI wieku sufiks *-ski* dominował w OD warstwy uprzywilejowanej.

---

²⁰ Szerzej na temat składu etnicznego szlachty ziemi bełskiej pisze A. Janeczek. Zob. idem, *Osadnictwo pogranicza...*, op. cit., s. 120–124.

²¹ Por. W. Szulowska, *Dawna antroponomia...*, op. cit., s. 94; I. Mytnik, *Antroponomia...*, op. cit., s. 167.

Zwracają na to uwagę M. Kojder²², I. Mytnik²³, E. Wolnicz-Pawłowska i W. Szulowska²⁴ oraz W. Szulowska²⁵.

Bibliografia

- Bubak J., *Kształtowanie się polskiego nazwiska mieszczańskiego i chłopskiego*, Kraków 1986.
- Citko L., *Nazewnictwo osobowe północnego Podlasia w XIV w.*, Białystok 2001.
- Czopek B., *Nazwy miejscowe dawnej ziemi chełmskiej i bełskiej (w granicach dzisiejszego państwa polskiego)*, Wrocław–Kraków–Gdańsk–Łódź 1988.
- Czyżewski F., *Bilingwizm na obszarze wschodniej Lubelszczyzny. Stan historyczny i współczesny*, „Polszczyzna północno-wschodnia” 1999, nr 2.
- Dacewicz L., *Historia nazwisk na kresach północno-wschodnich Rzeczypospolitej (XVI–XVIII w.)*, Białystok 2014.
- Górak J., *Miasta i miasteczka Zamojszczyzny*, Zamość 1990.
- Horn M., *Zaludnienie województwa bełskiego w 1630 r.*, „Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych” 1959, t. XXI.
- Janeczek A., *Osadnictwo pogranicza polsko-ruskiego. Województwo bełskie od schyłku XIV do początku XVII wieku*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1991.
- Jaroszyński W., *Siedem wieków Grabowca*, Lublin 1991.
- Kaleta Z., *Historia nazwisk polskich na tle społecznym i obyczajowym (XII–XV wiek)*, Warszawa 2007, t. 1.
- Kojder M., *Antroponimia historyczna starostwa hrubieszowskiego w XVII–XVIII wieku*, Lublin 2014.
- Kość J., *Z historii polsko-ukraińskich związków językowych we wschodniej Lubelszczyźnie*, [w:] *Między Wschodem a Zachodem*, cz. 4, *Zjawiska językowe na pograniczu polsko-ruskim*, J. Bartmiński, M. Łesiov (red.), Lublin 1992.
- Kuraszkiewicz W., *Z przeszłości narzecza zamojskiego*, „Pamiętnik Lubelski” 1938, t. 3.
- Mytnik I., *Antroponimia Wołynia w XVI–XVIII wieku*, Warszawa 2010.
- Roszczenko M., *Kleszczele*, Bielsk Podlaski–Kleszczele 2002.
- Sieradzki A., *Poznańskie derywaty nazwiskowe XVI–XVIII wieku*, Poznań 2013.

---

²² M. Kojder, *Antroponimia historyczna...*, op. cit., s. 60.

²³ I. Mytnik, *Antroponimia Wołynia...*, op. cit., s. 385.

²⁴ E. Wolnicz-Pawłowska, W. Szulowska, *Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich*, Warszawa 1998, s. 214.

²⁵ W. Szulowska, *Imiennictwo...*, op. cit., s. 56.

- Skowronek K., *Współczesne nazwisko polskie*, Kraków 2001.
- Szulowska W., *Dawna antroponimia Mazowsza (XV–XVII w.)*, Olsztyn 2004.
- Szulowska W., *Imiennictwo dawnej ziemi halickiej i lwowskiej*, Warszawa 1992.
- Taszycki W., *Polskie nazwiska osobowe*, Kraków 1924.
- Wolnicz-Pawłowska E., *Osiemnastowieczne imiennictwo ukraińskie w dawnym województwie ruskim*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk 1978.
- Wolnicz-Pawłowska E., *Antroponimia lemkońska na tle polskim i słowackim XVI–XIX wiek*, Warszawa 1993.
- Wolnicz-Pawłowska E., Szulowska W., *Antroponimia polska na kresach południowo-wschodnich*, Warszawa 1998.
- Złotkowski P., *Antroponimia historyczna mieszczan i chłopów Brańska i okolic w ujęciu statycznym i dynamicznym*, Lublin 2017.

Wykaz źródeł:

- KGW161 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga wyroków (1581–1586), syg. 35/10/0/2/161
- KGW162 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga wyroków (1586–1593), syg. 35/10/0/2/162
- KZG1 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga zapisów, relacji (1541–1590), syg. 35/3/0/-/1
- KZG2 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga zapisów, relacji (1534–1559), syg. 35/3/0/-/2
- KZG3 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga zapisów, relacji (1561–1597), syg. 35/3/0/-/3
- KZG4 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga wyroków, relacji (1565–1570), syg. 35/3/0/-/4
- KZG9 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga zapisów, relacji, wyroków (1590–1599), syg. 35/3/0/-/9
- KZG21 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga wyroków (1575–1579), syg. 35/3/0/-/21
- KZG22 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga wyroków (1581–1586), syg. 35/3/0/-/22
- KZG23 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga wyroków (1589–1594), syg. 35/3/0/-/23
- KZG24 – Księgi ziemskie grabowieckie, Księga wyroków (1595–1600), syg. 35/3/0/-/24
- KGR73 – Księgi grodzkie grabowieckie, Księga relacji (1559–1623), syg. 35/10/0/3.1/73

KGS197 – Księgi grodzkie grabowieckie, Rejestry spraw (1595–1630), sygn. 35/10/0/5/197

Wykaz stosowanych skrótów:

- BUB – J. Bubak, *Księga naszych imion*, Warszawa–Wrocław–Kraków 1993.
ICH – M. Malec, *Imiona chrześcijańskie w średniowiecznej Polsce*, Kraków 1994.
CZ – P. Czuczka, *Słowiański osobowi imena Ukraińców. Istotno-etymologiczny słownik*, Użhorod 2011.
T – B. Tichoniuk, *Imiona i ich formy na pograniczu polsko-białoruskim od XVI wieku do roku 1839*, Zielona Góra 2000.
SŁ – M. Malec, *Budowa morfologiczna staropolskich złożonych imion osobowych*, Wrocław 1991.
SSN – M. Malec, *Staropolskie skrócone nazwy osobowe od imion dwuczłonowych*, Wrocław–Warszawa–Kraków–Gdańsk–Łódź 1982.
IŻ – *Imiona przez Żydów polskich używane*, L. Kośka (red.), Kraków 2002.
Stp – *Słownik staropolski*, S. Urbańczyk (red.), Warszawa 1953–1955.
SG – *Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich*, Warszawa 1880–1902, t. I–XV.
SEM – *Słownik etymologiczno-motywacyjny staropolskich nazw osobowych*, A. Cieślakowa, M. Malec, K. Rymut (red.), Kraków 1995–2000, cz. 1–6.

OKREŚLENIA DODATKOWE SZLACHTY Z SUFIKSEM *-SKI* W STAROSTWIE GRABOWIECKIM W XVI WIEKU

W artykule przeanalizowano XVI-wieczne określenia dodatkowe (OD) szlachty z sufiksem *-ski* w starostwie grabowieckim. Baza źródłowa wykorzystana w niniejszym artykule obejmuje księgi grodzkie grabowieckie z XVI wieku. Na podstawie przeanalizowanego materiału można wywnioskować, że antroponimy szlachty z sufiksem *-ski* mają postać dwuelementową (imię i nazwisko). Formy analityczne stosowane w nazewnictwie szlachty są dodatkiem, który miał za zadanie różnicować poszczególne jednostki w rozradzających się rodach szlacheckich. W przedstawionym materiale wyrażenia przyimkowe występują obok określeń syntetycznych.

Słowa kluczowe: onomastyka, antroponimia, starostwo grabowieckie, pogranicze polsko-wschodniosłowiańskie, szlachta.

THE ADDITIONAL APPELLATION OF GENTRY WITH SUFFIX *-SKI* IN STAROSTY DISTRICT OF GRABOWIEC IN 16TH CENTURY

The 16th century additional appellation (OD) of gentry in starosty district of Grabowiec have been analyzed in the article. The source database used in the article contains the municipal books of Grabowiec from 16th century. On the base of analyzed material it can be concluded that gentry antroponyms with suffix *-ski* have two-piece form (name and surname). Analytical forms applied in gentry naming are addition which had a task to differentiate individual units of expanding gentry families. In the presented material prepositional phrases appear next to synthetic terms.

Keywords: onomastics, anthroponymy, starosty district of Grabowiec, Polish – East Slavic borderland, gentry.